

Asia: VN/8871/2019

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi

Taustatiedot

Onko vastaaja

kunta

Vastaajatahon virallinen nimi

Uuraisten kunta

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi ja mahdolliset yhteystiedot

Pasi Lievonen, pasi.lievonen@uurainen.fi, puh. 040 772 8545

Viranomaisille: Lausuntovastauksen käsitelleen toimielimen nimi ja käsittelypäivämäärä

Kunnanhallitus 21.9.2020

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Sosiaali- ja terveystalveluiden kokoaminen yhden järjestäjän vastuulle ei sinänsä paranna palveluiden yhdenvertaista saatavuutta ja kavenna siten väestön terveys- ja hyvinvointieroja. Valtaosa terveys-hyvinvointieroista aiheutuu muista kuin sote -palveluista. Sote palvelujen erottaminen kunnan muista palveluista saattaa päinvastoin lisätä terveys ja hyvinvointieroja. Lisäksi laajojen maakuntien alueella ei tosiasiallisesti ole mahdollista parantaa palvelujen yhdenvertaista saavutettavuutta, koska henkilöstön pakkosiirrot syrjäisiin toimipisteisiin eivät juurikaan ole mahdollisia.

Kunnilla tulee olla jatkossakin päätösvalta kunnan alueella toteutettavista sote-palveluista.

2. Voidaanko esityksellä kehittää pelastustoimen palvelujen saatavuutta, yhdenmukaisuutta ja vaikuttavuutta valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti? Varmistaako esitys pelastustoimen pelastustoiminnan ja sosiaali- ja terveystoimen ensihoitopalvelujen synergiahyödyt? Jos ei, miten ehdotusta tulisi kehittää?

Ohjaus tehostuu, mutta valtakunnallinen yhdenmukaisuus ja vaikuttavuus eivät parane esitettyjen lisähenkilötyövuosien kohdentamisesta sisäministeriön pelastusosastolle huolimatta. Alueellisesti ja paikallisesti palvelujen saatavuus kehittyy, jos rahoitus turvataan. Vaikka alueiden pelastustoimen järjestelmiä yhdenmukaistetaan, kuitenkin edelleen samankaltaisissa olosuhteissa esiintyy erilaisia tuotantoratkaisuja, jotka osaltaan selittävät kustannuseroja.

Pelastustoimen järjestämislain esitys varmistaa pelastustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen ensihoitopalvelujen synergiahyödyt. Lain tarkoituksena olisi synergiaetujen turvaamiseksi säilyttää pelastustoimen mahdollisuudet tuottaa nykyisen kaltaisella tavalla ensihoito- ja ensivastepalveluita sen mukaan, kuin sote-maakunta päättää.

3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Demokratia ei toteudu riittävällä tavalla päätöksenteon erkaantuessa lähi-/kuntademokratiasta.

Kysymyksiä sote-maakuntalaista

4. Muodostaako sote-maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien sote-maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

kyllä

5. Sote-maakuntalain 6 §:ssä säädetään maakunnan mahdollisuudesta alueellaan ottaa hoitaakseen sen lakisääteisiä tehtäviä tukevia tehtäviä sekä harjoittaa vähäriskistä liiketoimintaa, joka tukee sen lakisääteisten tehtävien toteuttamista. Tukeeko ehdotettu sääntely maakunnan itsehallinnon toteuttamista?

kyllä pääosin

6. Sote-maakuntalain 5 luvussa säädetään sote-maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

ei pääosin

7. Sote-maakuntalain 8 luvussa säädetään sote-maakuntien yhteistoiminnasta. Onko siitä esitetty säädettäväksi sote-maakuntien toiminnan ja yhteistyön näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

kyllä pääosin

8. Sote-maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti sote-maakuntalakiin ja sote-maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko sote-maakuntien rahoitusmalli ja sote-maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi sote-maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

kyllä pääosin

9. Sote-maakuntalain 3 luvussa säädetään muun ohella sote-maakunnan lainanottovaltuudesta sekä investointien ohjauksesta koko julkisen talouden tasapainon huomioon ottavalla tavalla. Sote-maakunnille siirtyvien toimitilojen hallinnoinnista ei esitetä erikseen säädettäväksi. Turvaako ehdotettu investointien rahoitus- ja ohjausmalli tarpeellisten investointien toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla? Vastauksessa voi ottaa kantaa toimitilojen hallinnoinnin järjestämiseen paikallisella, alueellisella tai valtakunnallisella tasolla.

kyllä pääosin

10. Maakuntalain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

11. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

-

Kysymyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista

12. Muodostaako sote-järjestämislaki tarkoituksenmukaisen yleislain julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle?

kyllä

13. Turvaavatko sote-järjestämislain säännökset sosiaali- ja terveyspalvelujen yhdenvertaisen saatavuuden?

ei pääosin

14. Varmistaako laissa esitetty tehtävien määrittely kunnan ja maakunnan osalta väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutumisen? ”

ei pääosin

15. Turvaako 8 §:n sääntely sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun toteutumisen riittävällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla?

kyllä

16. Onko 12 §:n sääntely ostopalvelujen hankkimisesta ja 12 a §:n sääntely vuokratyövoiman käytöstä tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

kyllä

17. Ovatko 13 §:n mukaiset yksityistä palveluntuottajaa koskevat vaatimukset perusteltuja

kyllä

18. Onko 16 §:n sääntely yksityisen palveluntuottajan alihankinnasta tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

kyllä

19. Onko sote-maakuntien yhteistyöaluetta ja yhteistyösopimusta koskeva 33–36 §:n sääntely kokonaisuudessaan tarkoituksenmukainen?

ei pääosin

20. Turvaako 37 §:n sääntely kaksikielisten sote-maakuntien yhteistyöstä osaltaan ruotsinkielisten palveluiden saatavuuden?

kyllä

21. Onko 49 §:n sääntely valmiuskeskuksesta tarkoituksenmukainen ja perusteltu?

ei pääosin

22. Minkä sote-maakunnan tehtäväksi tulisi säätää ruotsinkielisten palvelujen kehittämisen tukeminen (31 §) koko maassa?

Pohjanmaan sote-maakunta

23. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

24. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Kysymys 9: Esitetyn säännöksen mukaisesti nykyisten erva-alueiden yhteistyö erikoissairaanhoidon osalta laajenisi koskemaan koko sosiaali- ja terveydenhuoltoa, josta olisi tehtävä yhteistyösopimus.

Eräissä maakunnissa sote-maakunnan käynnistäminen on jo itsessään merkittävä muutos, jossa usean järjestäjän vastuulle kuuluvat sote-palvelut kootaan yhden järjestäjän vastuulle. Jotta muutoksia voidaan toteuttaa maakuntien aidon tarpeen pohjalta, varsinainen yhteistyöaluetasoinen toiminta perustason palveluissa tulee toteuttaa sopimus pohjaisesti vasta tietyn siirtymäajan jälkeen. Näin sote-maakunnalle ehtii muodostua käsitys siitä, mitkä perustason palveluista tulee huomioida yhteistyösopimuksessa.

Yhteistyöalueen vastuumaakunnan määrittämät osa-alueet ja sopimussisällöt eivät saa missään tilanteessa vaarantaa itsehallinnollisen sote-maakunnan järjestämisvastuuta tai heikentää sen kykyä huolehtia alueen asukkaiden palveluiden saatavuudesta ja saavutettavuudesta, talouden kantokyvystä tai alueellista päätöksentekokyvystä.

Kysymys 21: Valmiuskeskusmuutoksessa tulee edetä asteittain vastaavasti kuin muussakin yhteistyöalueen toiminnan tiivistämisessä. On luotava ensin vastaavat mallit maakuntatasolla ja rakennettava mm yhteneväiset tiedon tuottamiseen liittyvät järjestelmät ja toimintamallit. Edelleen on huomioitava kunkin maakunnan oma järjestämisen vastuu ja yhdyspinta alueensa kuntiin joiden toimintaedellytyksiä alueellinen valmiuskeskustoiminta ei saa vaarantaa myöskään poikkeusoloissa.

Kysymyksiä pelastustoimen järjestämislaista

25. Lain 8 §:ssä ehdotetaan säädettävän pelastustoimen järjestämisen valtakunnallisista tavoitteista. Säännöksessä luetellaan asiat, jotka valtakunnallisissa strategisissa tavoitteissa on määriteltävä. Luettelo ei ole tyhjentävä. Ovatko säännöksessä luetellut kohdat tarkoituksenmukaisia?

kyllä

26. Mikä pitäisi lisätä/mikä pitäisi poistaa?

-

27. Lain 13 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan seuranta- ja arviointivelvollisuudesta. Lisäksi lain 16 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan pelastustoimen omavalvonnasta. Onko sote-maakunnille ehdotettu seuranta-, arviointi- ja omavalvontakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

kyllä

28. Pelastustoimen järjestämislain 5 pykälässä säädetään tehtävien kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin, jos se on välttämätöntä palvelujen saatavuuden, yhdenmukaisuuden tai laadun turvaamiseksi taikka tehtävien vaativuuden tai niistä johtuvien suurten kustannusten perusteella. Ovatko säännöksessä esitetyt koottavat tehtävät perusteltuja?

ei

29. Mitä kansainvälisessä pelastustoiminnassa hyödynnettäviä erityisresursseja (kalusto, muodostelmat) olisi tarkoituksenmukaista koota jonkun maakunnan/maakuntien hoidettavaksi?

-

30. Mitä kansainvälisen avunannon ja vastaanottamisen edellyttämiä toimintoja (hälyttäminen, varustaminen jne.) olisi tarkoituksenmukaista koota johonkin maakuntaan/maakuntiin ja jos kyllä, mihin maakuntaan/maakuntiin?

-

31. Pelastustoimen järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

32. Muut vapaamuotoiset huomiot pelastustoimen järjestämislaista.

Kysymys 28: Myös pelastustoimessa tehtävien kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin tulee toteuttaa maakuntien aidon tarpeen pohjalta. Varsinainen yhteistyöaluetasoinen toiminta tulee toteuttaa sopimus pohjaisesti vasta tietyn siirtymäajan jälkeen. Näin sote-maakunnalle ehtii muodostua käsitys siitä, mitkä palveluita tulee huomioida yhteistyösopimuksessa.

Yhteistyöalueen vastuumaakunnan määrittämät osa-alueet ja sopimussisällöt eivät myöskään pelastustoimen osalta saa missään tilanteessa vaarantaa itsehallinnollisen sote-maakunnan järjestämisvastuuta tai heikentää sen kykyä huolehtia alueen asukkaiden palveluiden saatavuudesta ja saavutettavuudesta, talouden kantokyvystä tai alueellista päätöksentekokyvystä.

Kysymyksiä voimaanpanolaista

33. Sote-maakuntien aluejaon pohjana on kuntaperusteinen maakuntajako, josta säädetään voimaanpanolain 5 §:ssä. Onko ehdotettu aluejako tarkoituksenmukainen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen näkökulmasta?

kyllä

34. Sote-maakuntarakennelain 3 §:n mukaan maakuntajako toimii nykyiseen tapaan myös muiden valtion aluejakojen perustana. Lisäksi maakuntajako toimii maakuntien liittojen toimialuejaon pohjana. Onko ehdotettu 5 §:n mukainen aluejako tarkoituksenmukainen muun aluehallinnon näkökulmasta?

kyllä

35. Lakiehdotuksessa Etelä-Savon ja Pohjois-Savon maakuntia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulkava siirtyisivät Etelä-Savosta Pohjois-Savo. Muutos vaikuttaa sekä sote-maakuntaan että valtion aluejakojen pohjana olevaan maakuntajakoon. Mihin maakuntaan näiden kuntien tulisi kuulua ja mitä vaikutuksia vaihtoehtoilla olisi lausunnonantajan toimintaa:

Etelä-Savon maakuntaan

36. Lakiehdotuksessa Uudenmaan maakunnan alueella sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaisi neljä sote-maakuntaa (Itä-Uusimaan sote-maakunta, Keski-Uusimaan sote-maakunta, Länsi-Uusimaan sote-maakunta, Vantaa-Keravan sote-maakunta) sekä Helsingin kaupunki, joka ei kuuluisi mihinkään sote-maakuntaan. Muiden aluejakojen osalta Uudenmaan nykyinen maakunta olisi yksi kokonaisuus. Onko ehdotettu sääntely aluejakojen näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

37. Turvaako väliaikaisten toimielinten kokoonpano ja laissa säädetyt tehtävät uudistuksen toimeenpanon (7 - 8 §)?

kyllä pääosin

38. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymät, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviin liittyvä kuntien ja eräiden kuntayhtymien irtain omaisuus, lomapalkkavelka ja sopimukset siirtyvät sote-maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

ei

39. Voimaanpanolain 4 luvussa säädetään kuntien oikeudesta saada valtiolta korvaus uudistukseen liittyvien omaisuusjärjestelyjen aiheuttamista välittömistä kustannuksista sekä korvausmenettelystä. Korvaus kohdistuisi ensisijaisesti kunnille ja kuntayhtymille jääviin omaisuuseriin, esimerkiksi siirtymäajan jälkeen käytöstä poistuvien toimitilojen kustannuksiin. Onko kompensatiosääntely hyväksyttävä?

ei

40. Voimaanpanolain 17 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien

palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

kyllä pääosin

41. Onko 28 §:n mukainen ulkoistamissopimusten mitättömyyttä koskeva sääntely perusteltu ja turvaako se osapuolten aseman riittävästi?

ei pääosin

42. Turvaako Kärkullan toiminnan jakamista koskevat ehdotukset sen toiminnan jatkuvuuden sote- maakuntien toimintana?

-

43. Uudistus tulisi ehdotuksen mukaan voimaan vuoden 2023 alusta. Onko uudistus toteutettavissa uudistuksessa ehdotetussa aikataulussa?

kyllä pääosin

44. Voimaanpanolain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

45. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Kysymys 37. Merkittävä osa väliaikaisen toimielimen valmistelun tuesta ja tiedon tuottamisesta tapahtuu nykyorganisaatioissa kuntien ja kuntayhtymien resursseilla. Uudistuksen valmistelusta aiheutuvat kustannukset tulee korvata kunnille ja kuntayhtymälle väliaikaisen toimielimen toiminta-ajan osalta täysimääräisesti.

Kysymys 38. Kunnat ovat nykyisen lainsäädännön puitteissa investoineet merkittäviä pääomia sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen irtaimeen omaisuuteen palvelujen järjestämiseksi. Näiden omaisuuserien ja kuntayhtymien peruspääoman jäsenkuntaosuuksien

luovuttaminen maakunnille korvauksetta ei ole perusteltua. Siirtyvän henkilöstön lomapalkkavelkaa koskeva sääntely on sen sijaan tarkoituksenmukainen.

Maakunnan käyttöön siirtyvien kiinteistöjen siirtymäajan vuokra-aika on liian lyhyt suhteutettuna kiinteistöjen investointikustannuksiin ja taloudelliseen pitoaikaan. Kunnat ovat investoineet kiinteistöihin lakisääteisten tehtävien toteuttamiseksi. Lakiesityksestä ei käy ilmi, mitä maakunnan käyttöön siirtymäajaksi vuokrattavan merkittävän kiinteistövarallisuuden omistuksille tehdään siirtymäkauden jälkeen. Kuntia ei voi velvoittaa siirtymäajan jälkeen omistamaan maakunnan järjestämistä vastuulla olevia toimitiloja. Se veisi pääomia ja voimavaroja kaupungin vastuulla olevien tehtävien toteuttamisesta ja olisi ongelmallista kilpailuneutraliteettia koskevan sääntelyn näkökulmasta.

Kysymys 39. Korvausraja, eli 0,7 kunnallisveroprosentin korotustarve on aivan liian suuri. Kyseinen korotustarve on hyvin merkittävä nykyisessä kuntatalouden tilanteessa. On huomioitava, että uudistuksen myötä kunnallisveroprosentit alenevat 12,63 prosenttiyksikköön, jolloin 0,7 kunnallisveroprosentin suhteellinen merkitys kasvaa olennaisesti.

Kysymys 41. Nykyisin monissa sosiaalipalveluissa, kuten lastensuojelussa, vanhuspalveluiden asumispalveluissa sekä vammaisten palveluissa tukeudutaan yksityiseen palvelutuotantoon. Ostopalveluiden käytön perusteena on mm. palveluiden saatavuuden varmistaminen sekä kustannusten kasvun hillintä. Jos nykyisiä ostopalvelusopimuksia puretaan merkittävästi, purku vaikuttaa nopeasti myös sote-kustannuksiin. Ostopalvelusopimusten mahdollinen purkaminen tulee toteuttaa hallitusti, sillä nykyisillä kunnilla tai tulevilla sote-maakunnalla ei välttämättä ole riittävää resurssia (henkilö, tila, raha) korvaamaan kyseistä palvelutuotantoa.

Sopimusten mitätöimisessä on huomioitava palvelutuotannon turvaaminen, riittävän resurssin, osaamisen ja voimavarojen riittävyys maakunnassa. Mitätöiminen ei saa vaarantaa väestön terveyttä eikä hoito- ja palveluketjujen toteutumista. Maakunnalle aiheutuva korvausvelvollisuus voi olla merkittävä riippuen sopimuksen laajuudesta ja mahdollisesti viimeaikoina yhteisesti sovituista investoinneista jotka palveluntuottaja on toteuttanut.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden nykyisessä monituottajamallissa onkin varmasti kehittämistä, mutta kasvava palvelutarve vaatii erilaisia toimijoita sote-sektorille, jotta väestön palvelutarpeisiin pystytään vastaamaan. Maakunnan palvelutuotannon kehittämisen kohteena tulee olla hankinta- ja sopimusosaamisen vahvistamisen sekä alueelliseen kumppanuuteen ja yhteiskehittämiseen panostaminen alueen eri palveluntuottajien kanssa mukaan lukien julkinen ja yksityinen tuotanto.

Kysymys 43: Aikataulu on tiukka. Valmius käynnistää maakunta kuvatussa aikataulussa edellyttää mm kuntien tiivistä sitoutumista tiedon tuottamiseen valmistelukaudella. Nykyinen epidemiatilanne haastaa maakuntavalmistelun sekä kuntien valmiuden osallistua valmistelutehtäviin, myös taloudelliset reunaehdot tulee huomioida. Sosiaali- ja terveyspalveluiden fokus on tällä hetkellä epidemian hallinnassa ja väestön terveyden turvaamisessa. Tämä tulee huomioida sekä aikataulussa että henkilö- ja talousresurssoinnissa maakuntavalmistelun osalta täysimääräisesti.

Kysymyksiä maakuntien rahoituslaista

46. Valtio rahoittaa pääosin perustettavien sote-maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden ja pelastustoimen rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

kyllä

47. Valtion rahoituksen taso kullekin varainhoitovuodelle perustuu lähtökohtaisesti sote-maakuntien edellisen vuoden laskennallisiin kustannuksiin. Valtion rahoituksen tasoa korotetaan vuosittain arvioidun palvelutarpeen muutoksen (7§), kustannustason (hintojen) (8 §), tehtävämuutosten (9 §) sekä toteutuneiden kustannusten perusteella (10 §). Palvelutarpeen muutoksen osalta esitykseen sisältyy valtion rahoituksen kasvua osittain hillitsevä tekijä siten, että arvioidusta tarpeen muutoksesta huomioidaan 80 %:n osuus kolmannelta vuodelta lähtien (36 §). Lisäksi sote-maakunnalla on oikeus lisärahoitukseen, edellyttäen, että lain 11 §:ssä tarkoitettut edellytykset täyttyvät. Onko sote-maakunnalla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

kyllä pääosin

48. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien* rahoituksen määräytymistekijät (luku 3) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

kyllä pääosin

49. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *pelastustoimen tehtävien* rahoituksen määräytymistekijät (luku 4) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

ei pääosin

a) Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2023–2029 esitetty siirtymäaika riittävä?

kyllä pääosin

b) Onko toistaiseksi pysyvä enimmäismuutostasaus kannatettava?

ei pääosin

51. Valtion rahoitus maksetaan sote-maakunnalle kuukausittain viimeistään kuukauden ensimmäisenä päivänä. Varainhoitovuoden tammikuussa ja kesäkuussa maksetaan molempina 2/12 koko vuoden rahoituksesta ja muina kuukausina jäljelle jäävä rahoitus yhtä suurina erinä (25 §). Sen lisäksi vuoden 2023 rahoituksen tammikuun maksuerästä puolet maksetaan sote-maakunnalle vuoden 2022 joulukuun 1 päivänä (37 §). Onko rahoituksen maksatuksen aikataulu maksuvalmiuden ja kassan hallinnan kannalta tarkoituksenmukainen?

kyllä pääosin

52. Maakuntien rahoituslain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

53. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

-

Kuntien rahoitusta koskeva lainsäädäntö

54. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 29 ja 30 §)?

ei

55. Ovatko valtionosuuskriteerit sekä niiden painotukset yleisesti ottaen perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta)?

kyllä pääosin

56. Kuntien rahoitusta koskevan lainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

57. Muut vapaamuotoiset huomiot kuntien rahoitusta koskevasta lainsäädännöstä.

Kysymys 37. Merkittävä osa väliaikaisen toimielimen valmistelun tuesta ja tiedon tuottamisesta tapahtuu nykyorganisaatioissa kuntien ja kuntayhtymien resursseilla. Uudistuksen valmistelusta aiheutuvat kustannukset tulee korvata kunnille ja kuntayhtymälle väliaikaisen toimielimen toiminta-ajan osalta täysimääräisesti.

Kysymys 38. Kunnat ovat nykyisen lainsäädännön puitteissa investoineet merkittäviä pääomia sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen irtaimeen omaisuuteen palvelujen järjestämiseksi. Näiden omaisuuserien ja kuntayhtymien peruspääoman jäsenkuntaosuuksien

luovuttaminen maakunnille korvauksetta ei ole perusteltua. Siirtyvän henkilöstön lomapalkkavelkaa koskeva sääntely on sen sijaan tarkoituksenmukainen.

Maakunnan käyttöön siirtyvien kiinteistöjen siirtymäajan vuokra-aika on liian lyhyt suhteutettuna kiinteistöjen investointikustannuksiin ja taloudelliseen pitoaikaan. Kunnat ovat investoineet kiinteistöihin lakisääteisten tehtävien toteuttamiseksi. Lakiesityksestä ei käy ilmi, mitä maakunnan käyttöön siirtymäajaksi vuokrattavan merkittävän kiinteistövarallisuuden omistuksille tehdään siirtymäkauden jälkeen. Kuntia ei voi velvoittaa siirtymäajan jälkeen omistamaan maakunnan järjestämisvastuulla olevia toimitiloja. Se veisi pääomia ja voimavaroja kaupungin vastuulla olevien tehtävien toteuttamisesta ja olisi ongelmallista kilpailuneutraliteettia koskevan sääntelyn näkökulmasta.

Kysymys 39. Korvausraja, eli 0,7 kunnallisveroprosentin korotustarve on aivan liian suuri. Kyseinen korotustarve on hyvin merkittävä nykyisessä kuntatalouden tilanteessa. On huomioitava, että uudistuksen myötä kunnallisveroprosentit alenevat 12,63 prosenttiyksikköön, jolloin 0,7 kunnallisveroprosentin suhteellinen merkitys kasvaa olennaisesti.

Kysymys 41. Nykyisin monissa sosiaalipalveluissa, kuten lastensuojelussa, vanhuspalveluiden asumispalveluissa sekä vammaisten palveluissa tukeudutaan yksityiseen palvelutuotantoon. Ostopalveluiden käytön perusteena on mm. palveluiden saatavuuden varmistaminen sekä kustannusten kasvun hillintä. Jos nykyisiä ostopalvelusopimuksia puretaan merkittävästi, purku vaikuttaa nopeasti myös sote-kustannuksiin. Ostopalvelusopimusten mahdollinen purkaminen tuleekin toteuttaa hallitusti, sillä nykyisillä kunnilla tai tulevilla sote-maakunnalla ei välttämättä ole riittävää resurssia (henkilö, tila, raha) korvaamaan kyseistä palvelutuotantoa.

Sopimusten mitätöimisessä on huomioitava palvelutuotannon turvaaminen, riittävän resurssin, osaamisen ja voimavarojen riittävyys maakunnassa. Mitätöiminen ei saa vaarantaa väestön terveyttä eikä hoito- ja palveluketjujen toteutumista. Maakunnalle aiheutuva korvausvelvollisuus voi olla merkittävä riippuen sopimuksen laajuudesta ja mahdollisesti viimeaikoina yhteisesti sovitusta investoinneista jotka palveluntuottaja on toteuttanut.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden nykyisessä monituottajamallissa onkin varmasti kehittämistä, mutta kasvava palvelutarve vaatii erilaisia toimijoita sote-sektorille, jotta väestön palvelutarpeisiin pystytään vastaamaan. Maakunnan palvelutuotannon kehittämisen kohteena tuleekin olla hankinta- ja sopimusosaamisen vahvistamisen sekä alueelliseen kumppanuuteen ja yhteiskehittämiseen panostaminen alueen eri palveluntuottajien kanssa mukaan lukien julkinen ja yksityinen tuotanto.

Kysymys 43: Aikataulu on tiukka. Valmius käynnistää maakunta kuvatussa aikataulussa edellyttää mm kuntien tiivistä sitoutumista tiedon tuottamiseen valmistelukaudella. Nykyinen epidemiatilanne haastaa maakuntavalmistelun sekä kuntien valmiuden osallistua valmistelutehtäviin, myös

taloudelliset reunaehdot tulee huomioida. Sosiaali- ja terveystalouden palveluiden fokus on tällä hetkellä epidemian hallinnassa ja väestön terveyden turvaamisessa. Tämä tulee huomioida sekä aikataulussa että henkilö- ja talousresurssoinnissa maakuntavalmistelun osalta täysimääräisesti.

Verolainsäädäntö

58. Pidätkö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

kyllä pääosin

59. Verolainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

60. Vapaamuotoiset huomiot verolainsäädännöstä.

-

Maakuntien ja kuntien henkilöstöä koskeva lainsäädäntö

61. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

kyllä

62. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

kyllä

63. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

-

Uusimaa-laki

64. Turvaako Uudenmaan erillislaki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen alueella yhdenvertaisesti muuhun maahan verrattuna?

ei kantaa

65. Turvaavatko HUSin lakisäätteisiä tehtäviä koskevat säännökset erikoissairaanhoidon järjestämisen sekä yliopistollisen sairaalan tutkimus-, kehittämis- ja opetustehtävät (5 §)?

ei kantaa

66. Onko terveydenhuollon järjestämistä vastuun jakautumisesta Uudellamaalla esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti (Uudenmaan sote-maakuntien ja Helsingin kaupungin ensisijainen järjestämistä vastuu, HUSin lakisääteiset tehtävät ja HUS-järjestämissopimus; 4, 5 ja 10 §)?

ei kantaa

67. Ovatko Helsingin kaupungin talouden eriyttämistä koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia ja riittäviä turvaamaan toiminnan vertailtavuuden muuhun maahan nähden (5 luku)?

ei kantaa

68. Uusimaa-lain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

69. Vapaamuotoiset huomiot Uudenmaan erillislaista?

-

Yleishallintoa koskevat lait

70. Yleishallintoa koskevien lakien pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

71. Vapaamuotoiset huomiot yleishallintoa koskevasta lainsäädännöstä.

-

Kysymyksiä sote-maakuntarakennelaista

72. Sote-maakuntarakennelaissa säädetään maakuntajaosta, joka toimii myös sote-maakuntien alueiden pohjana. Lisäksi laissa säädetään sote-maakuntien muuttamisesta, joka johtaa myös vastaavalla alueella maakuntajaon muutokseen. Onko esitetty sote-maakuntien ja niiden pohjana olevan maakuntajaon suhde sekä jaon muutosprosessi kriteereineen selkeä ja tarkoituksenmukainen ottaen huomioon maakuntajaon merkityksen muille aluejaoille?

kyllä pääosin

73. Pidättekö esitettyjä edellytyksiä sote-maakuntien muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen näkökulmasta? (erityisesti sote-maakuntarakennelain 2, 5 ja 10 §:t)

kyllä pääosin

74. Sote-maakuntarakennelain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

75. Muut vapaamuotoiset huomiot sote-maakuntarakennelaista.

-

Maakuntien ohjaus

76. Valtion ohjausta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon että pelastustoimen järjestämisessä vahvistettaisiin. Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

kyllä

77. Ministeriöt ja maakunta kävisivät vuotuiset neuvottelut, joissa tarkasteltaisiin maakunnan toimintaa ja taloutta toteumatietojen ja ennusteiden näkökulmasta. Lisäksi erilliset ohjausneuvottelut käytäisiin vuosittain yhteistyöaluekohtaisesti. Onko neuvottelujen tavoite ja käsiteltävä asiakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

kyllä pääosin

78. Maakuntien ja valtioneuvoston välille suunnitellaan ministeriöiden ja järjestämisvastuussa olevien tahojen vuorovaikutukseen perustuvaa aktiivista ohjausta, joka perustuisi avoimeen näkemysten ja tietojen vaihtoon sekä järjestäjien toiminnan ja talouden jatkuvaluonteiseen arviointiin. Onko ohjausmalli uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltu?

kyllä pääosin

Uudistuksen vaikutukset

79. Vaikutusten arvioinnissa on kuvattu ehdotuksen keskeiset vaikutukset. Miltä osin vaikutusten arviointia olisi korjattava, tarkennettava tai täydennettävä?

-

80. Onko uudistuksen muutuskustannukset tunnistettu ja arvioitu asianmukaisesti?

kyllä pääosin

81. Uudistuksesta aiheutuvia ICT:n ja tiedonhallinnan muutuskustannuksia on arvioitu hallituksen esityksen vaikutusarvioinneissa edellisen vaalikauden maakunta- ja sote-valmistelussa tunnistettujen kustannusarvioiden perusteella. Millaisia tarkennuksia ja täydennyksiä nyt esitettyihin arvioihin tulisi tehdä?

Muutuskustannuksissa on huomioitava koronakriisin vaikutukset sote-palveluiden digitaalisiin vaateisiin ja toimintaympäristön muutokseen.

Sote-järjestäjän eli sote-maakunnan tiedonhallinnan vaateet ovat edellistä vaalikautta yksinkertaisemmat, sillä maakunnan järjestämistehtävää ja palvelutuotantoa ei irroteta toisistaan yhtä voimakkaasti, kuin valinnanvapauden sisältäneessä maakuntamallissa olisi tapahtunut. Näin ollen maakunta pystyy tuottamaan tietoa järjestämisvastuulla olevista palveluistaan yksinkertaisemmin kuin valinnanvapauden monituottajamallissa olisi tapahtunut.

82. Näkemyksenne muista mahdollisista ICT- ja digiasioihin liittyvistä vaikutuksista ehdotetussa palvelurakenteessa?

-

a) vuosina 2021-2022?

Seuraaviin kohtiin (a, b ja c) annettu näkemykset kysymyksen 45 kohdalla. Merkittävin huoli on kustannusten kasvusta ja maakunnan kyvystä tuottaa kyseisiä palveluita, mikäli ostopalvelusopimuksia puretaan liian nopealla aikataululla.

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

a) vuosina 2021-2022?

Seuraaviin kohtiin (a, b ja c) annettu näkemykset kysymyksen 45 kohdalla. Merkittävin huoli on kustannusten kasvusta ja maakunnan kyvystä tuottaa kyseisiä palveluita, mikäli ostopalvelusopimuksia puretaan liian nopealla aikataululla.

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

85. a) Tulisiko arvionne mukaan sote-maakunnille siirtyviä hankintasopimuksia mitätöitymään järjestämisvastuuta ja ostopalveluja koskevan sääntelyn nojalla?

kyllä

b) jos kyllä, mikä olisi mitätöityvien sopimusten euromääräinen arvo?

Ei erillistä arviota, sillä sääntely ei koske lausunnonantajan vastuulla olevia sopimuksia.

c) liittyisikö arvionne mukaan mitätöityviin sopimuksiin yksityisille palveluntuottajille hyödyttömiksi jääviä investointeja, mitä nämä välittömät hyödyttömäksi jäävät investoinnit olisivat ja kuinka suurista menetyksistä olisi kyse?

Ei erillistä arviota, sillä sääntely ei koske lausunnonantajan vastuulla olevia sopimuksia.

Uudistuksen toimeenpanon tuki

86. Mihin aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntaudistuksen alueelliseen toteutukseen?

talous

muuta, mitä?

omaisuusjärjestelyt, tietohallinto ja ICT

Muut kysymykset

87. Mahdolliset ehdotukset käsitteen ”sote-maakunta” korvaamiseksi jollain muulla käsitteellä.

-

88. Ehdotus sote-maakuntanne nimeksi.

Keski-Suomen sote-maakunta

89. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Opiskeluhuollon koulukuraattori- ja psykologitehtävien siirto maakuntaan sosiaali- ja terveyspalveluiden kanssa on lähtökohtaisesti kielteinen asia, sillä se erottaa opiskeluhuollon (kuraattori- ja psykologipalvelut) koulutuksen muusta toiminnasta.

90. Muut yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

-

Lievonen Pasi
Uuraisten kunta